

Vejledning til præsten ifm. kirkebesøget

Er der tid?

Kort om undervisningsforløbet fra SYMF:

“Alting har en tid

for alt, hvad der sker under himlen, er der et tidspunkt.

En tid til at fødes, en tid til at dø.”

Det er store livsnære konstateringer, der berøres i Prædikerens bog i det Gamle Testamente, både livets glade og lyse begivenheder trækkes frem, men der gives også plads til livets skyggesider, og ikke alle er nemme at forene sig med. Hvad menes der fx med, at der er en tid til at slå ihjel?

Formuleringer som denne møder eleverne i lydbilledet TID, som er den lytteoplevelse, der indleder kirkebesøget i den lokal folkekirke.

Selve undervisningsforløbet **Er der tid?** lægger op til at filosofere over, hvad tiden er for et begreb, og hvad den gør ved os. Efter kirkebesøget kan eleverne arbejde videre med tidens livsfilosofiske betydning og undersøge den rolle, som tiden spiller i religionerne, bl.a. gennem myter og ritualer samt i hverdagslivet. Forskellige religiøse tidsopfattelser, såsom cyklisk og lineær tid, bliver også behandlet.

Målgruppe: 7.-9. klassetrin

Forløbets formål og læringsmål

Formålet med forløbet er at vække en undren: Hvordan kan et så grundlæggende koncept som tiden er, og som vi indretter store dele af vores tilværelse efter, i virkeligheden være så svært at få hold på?

- Eleverne tager en grundantagelse i deres individuelle og fælles kultur og normer til overvejelse og inviteres til at reflektere over og danne deres egne holdninger. Dermed får de et bedre udgangspunkt for at tage andre grundkoncepter under luppen.
- Eleverne arbejder med et udsnit af den bibelske tekst fra Prædikerens Bog og forholder sig til de generelle livsfilosofiske temaer, som teksten lægger op til.
- Eleverne introduceres til centrale religionsfaglige grundbegreber om tiden, herunder begreber som tid og evighed, lineær og cyklisk tid, mytisk urtid, endetid og højtid.

Forløbets faser

FASE 1– 4 BASISDELEN

Fase 1: ”Hvad er Tid?” Intro-lektion før kirkebesøget.
(1 lektion)

Fase 2: Kirkebesøget med Lydbilledet Tiden og tre poster i kirken (60 minutter)

Fase 3: Opsamling på kirkebesøget – Prædikerens bog under luppen. (1 lektion)

Fase 4: Tiden i religionerne (2-3 lektioner)

FASE 5 – 6 TILVALGSDELEN

Fase 5: Tiden i sproget (1 lektion eller et element i en lektion)

Fase 6: Tiden i filosofien (1 lektion eller et element i en lektion)

Kirkebesøget i den lokale kirke

Forberedelse af kirkebesøget

- Læs denne vejledning grundigt igennem. SYMF kommer med alt, der skal bruges i kirkebesøget.
- Forbered ”præstens post”. Vær opmærksom på, at eleverne kan have mange forskellige kulturelle baggrunde og deres viden om kirke og kristendom er meget forskellig.

Kirkebesøgets form

Eleverne ankommer og bliver hilst velkommen i våbenhuset af præst og skoletjenesten. Herefter bliver de vist ind i kirkerummet, hvor de kan lægge sig på hver deres kirkebænk, mens de lytter til lydbilledet (ca. 8 min.)

Herefter sidder de i samtalepar og efterbehandler oplevelsen i en samtale, der inddrager et lille skrin med genstande, som eleverne finder under kirkebænkene. Skoletjenesten samler op på samtalerne. Herefter introduceres de tre poster og hvordan rotationen mellem posterne foregår. Nu deles eleverne i tre hold og disse fordeler sig på hver deres post. Efter 10 min. på posterne roterer holdene.

Besøget afrundes i våbenhuset, hvor eleverne vælger et filosofisk spørgsmål at gå hjem på

Kirkebesøgets tidsramme: ca. 50-60 minutter

Præstens post

Formål: At formidle viden til eleverne om ritualets tid samt begreberne evighed, evigt liv og tidens fylde.

Placering og varighed: Præsten står uden for knæfaldet. Der kommer et hold ad gangen hen til præsten. Holdene er på præstens post i ca. 10 min. (Et hold á tre omgange)

Indhold/materialer: Fire genstande ligger på knæfaldet.

1) En kande, der repræsenterer dåben som eksempel på hellig tid i kristendommen.

2) Et brød, der repræsenterer nadveren som eksempel på hellig tid i kristendommen.

3) Et billede af Blå opstandelse af Arne Haugen Sørensen. Billedet kan give anledning til tale om opstandelsen

4) Et lilla bånd, som lægger op til en samtale om kirkeåret/ advent.

Præsten byder gruppen velkommen og siger, at på denne post skal gruppen vælge to forskellige genstande, som samtalen med præsten skal tage afsæt i. Eleverne giver først deres bud på, hvad genstandene har med tid at gøre. Dernæst uddyber præsten.

Når de 10 min. er gået, høres en klokke og grupperne roterer.

KANDE

Kanden repræsenterer her dåben. I dette kirkebesøg bruges dåben som eksempel på hellig tid, hvor den troendes tid smelter sammen med Guds tid. Præsten kan indlede samtalen med at stille følgende spørgsmål:

- **Hvorfor har I valgt kanden?**
- **Hvad kommer I til at tænke på, når I ser kanden?**
- **Hvad er der i kanden?**

- **Hvorfor tror I der er vand i?** Her i kirken har vi også en kande, som vi hælder vand i.

- **Hvad tror I, vi bruger en kande med vand til her i kirken?**

- **Hvor tror I, at kanden plejer at stå, når vi holder gudstjeneste her i kirken? Og hvorfor står kanden dér?**

Efter samtalen om kanden kan præsten fortæller ganske lidt om kirkens dåbskande og døbefont. Præsten kan evt. fortælle en lille anekdote om dåbskanden eller noget om dens alder eller udformning. Dernæst kan præsten evt. fortælle: Når et barn, en ung eller en voksen bliver døbt i folkekirken, så bliver de døbt i eller ved en døbefont. Rigtig mange døbefonte er lavet ud af i granit og er virkelige gamle. Helt fra middelalderen.

Præsten kan pege på kirkens døbefont og fortælle lidt om den. Hvor gammel er den? Hvad er den lavet af? Ganske kort. Præsten kan fortsætte således: Nu står jeg og taler om, hvor gammel dødefonten/dåbskanden er. Det får mig til at tænke på udtrykket "historiens vingesus".

- **Kender I det udtryk?**

- **Hvad tror I *historiens vingesus* betyder?**

Udtrykket bruges i overført betydning - som en metafor - for at udtrykke en stærk oplevelse af historiens nærvær og betydning ved en bestemt lejlighed, fx ved overværelse af en historisk begivenhed mens den finder sted, eller ved på det sted, hvor en sådan begivenhed engang fandt sted. Nogle

præster synes de oplever historiens vingesus, når de står ved døbefonten og skal døbe et barn. Så kommer de måske til at tænke på fortællingen fra Det Nye Testamente, som beskriver Jesus' dåb i Jordanfloden.

Når præster taler med forældre, som gerne vil have deres barn døbt, så fortæller forældrene nogle gange, at det vigtige for dem er tradition. Forældre synes, at det som præsten siger, når et barn skal døbes (det kaldes dåbsritualet) går på tværs af generationer og samler familien, fordi ritualer er det samme. Der er nogle forældre, der gerne vil have deres børn døbt ved den samme døbefont, som de selv er døbt ved. Og som deres familie er døbt ved. De fortæller, at det er som om, de mærker historiens vingesus, når de står ved døbefonten og kommer til at tænke på, hvor mange børn, der var blevet døbt lige dér siden XXXX (præsten fylder selv årstal ind afhængig af hvor gammel døbefonten er).

BRØD

Brødet repræsenterer her nadveren. I dette kirkebesøg bruges nadveren (ligesom dåben) som eksempel på hellig tid, hvor den troendes tid smelter sammen med Guds tid.

Præsten kan indlede samtalen med at stille følgende spørgsmål:

- Hvorfor har I valgt brødet?

- Hvad kommer I til at tænke på, når I ser brødet?

- Hvad tror I, vi bruger brød til her i kirken?

- Hvorfor tror I, vi bruger brød i kirken?

- Har I hørt om fortællingen Jesus' sidste måltid med sine venner?

Præsten fortæller, at hver gang der er højmesse, så indstifter præsten nadveren og fortæller om Jesus' sidste måltid. Sådan er det over hele verden, hver gang kristne mødes til gudstjeneste.

Præsten kan bede eleverne tale sammen to og to om **Hvorfor tror I, at det er sådan?** De får max 1 minut. Præsten samler op på elevernes input og kan evt. fortælle, at nadver-ritualet kan ses som et gentagelsesritual. I gudstjenesten gennemspilles den begivenhed, der ifølge Bibelen fandt sted skærtorsdag, hvor Jesus spiste sit sidste måltid med sine disciple, før han blev korsfæstet langfredag. For kristne skaber nadveren en forbindelse mellem Jesus og de kristne i dag. I nadveren forbinder den religiøse handling så at sige den troende med en anden tidsdimension end den "almindelige" verden (den profane).

BILLEDE af Arne Haugen Sørensen

Billedets titel *Blå opstandelse* skal ikke afsløres, da eleverne selv skal prøve at give billedet en titel. Billedet kan give anledning til tale om opstandelsen. Præsten kan indlede samtalen med at stille følgende spørgsmål:

- **Hvorfor har I valgt billedet?**
- **Hvad ser I på billedet?**
- **Hvad synes I billedet forestiller?**
- **Hvad kommer I til at tænke på, når I ser billedet?**

Præsten beder eleverne tale sammen to og to. Eleverne får 1 minut til at tale om: - **Hvad tror I billedet hedder? Hvorfor?**

Idéer til hvad præsten kan sige: Det Nye Testamente fortæller, at de, som tror på Gud, vil opstå fra de døde og få del i det evige liv og Gudsriget, men beskrivelserne af, hvordan opstandelse vil foregå, er yderst beskedne. Det særlige ved den kristne forståelse af opstandelse er, at den ikke kun er sjælelig, men også er kødelig. Dvs. at det er hele mennesket, altså både kroppen og sjælen, som genopstår. Kunstneren, Arne Haugen Sørensen, som har malet dette billede, mistede sin datter Mathilde alt for tidligt, og for ham er døden en personlig smertelig erfaring.

Hvordan synes I døden/opstandelsen bliver malet her på billedet? Hvis eleverne skal hjælpes lidt i gang, kan præsten

spørge: Er døden/opstandelsen skræmmende eller hvad synes I?

Hvad tror I kunstneren vil fortælle med billedet? Præsten lader eleverne fortælle, hvad de synes billedet fortæller og kan evt. fortælle følgende:

I et interview fortæller kunstneren, at han synes, at det med Gud og opstandelse og det evige liv meget let kan blive for abstrakt. Han synes selv, at hænderne på billedet gør det hele mere konkret. Han ville gerne vise, at opstandelsen handler om at blive modtaget. Kunstnerens budskab, parallelt med Bibelens, er at give håb om, at den døde er i gode hænder. Det kan de efterladte have tillid til. Kunstneren vil gerne formidle en tro på, at Gud tager vare på den døde. Kunstneren troede ikke, at han kunne få billedet solgt, fordi nogle præster ikke kan lide, at der ligger ben i graven. Men han fik det solgt og så vidt jeg husker, så hænger der flere versioner rundt omkring i de danske kirker. Hænderne, som tager imod, bringer trøst til mange kristne. Præsten beder eleverne tale sammen to og to. Eleverne får 1 minut til at tale om: - **Hvorfor tror I, at nogle præster ikke kan lide, at der er ligger ben tilbage i graven?**

LILLA BÅND, som lægger op til en samtale om kirkeåret/adventstid.

Præsten kan indlede samtalen med at stille følgende spørgsmål:

- **Hvorfor har I valgt dette lilla bånd?**
- **Hvad kommer I til at tænke på, når I ser båndet?**
- **Hvornår tror I, at vi bruger dette bånd i kirken, og hvad tror I båndet bliver brugt til?**
- **Ved I hvornår adventstiden er?**

Idéer til, hvad præsten kan sige: Dette bånd giver mig muligheden for at fortælle lidt om kirkeåret og tid i kirken. Advent er kirkens nytår. Her begynder et nyt kirkeår. Advent kommer af det latinske Adventus Domini, som betyder "Herrens komme". Det er altså Jesus, Guds søn, som kristne tror skal komme. Det kan godt lyde mærkeligt, at kristne i 2024 fortsat venter på det, man kalder Herrens komme, når Bibelen fortæller, at Jesus blev født for så mange år siden. Hvad venter de kristne egentlig på? Kristendommen taler om Herrens komme på tre måder.

1) Julenat, da Gud kom til verden gennem sin søn. Det Gamle Testamente fortæller om, at Gud vil komme for at frelse sit folk. Profetierne i Det Gamle Testamente udtrykker forventning om, at han vil sende Messias (hebraisk: den salvede), en ny konge, som kan befri folket fra dets

undertrykkere. Kristne ser Jesus som Messias, ham, Gud sendte for at opfylde sine løfter.

2) Kristne tror, at Gud er til stede her og nu. I Det Nye Testamente fortæller Jesus, at Gud kommer til mennesket gennem medmennesket. Flere steder i Det Nye Testamente understreger Jesus vigtigheden af at tage vare på samfundets mindste, svageste og udstødte. Det Nye Testamente forklarer, at når kristne møder de mindste, de svageste og de udstødte, er det Gud selv, de møder. Dette læser kristne som en opfordring til at behandle alle ligeværdigt.

3) Kristne tror, at Jesus kommer igen ved verdens ende. Kristne tror, at Jesus sidder ved Guds højre hånd, hvorfra han skal komme at dømme levende og døde. Det bekender de i trosbekendelsen. Kristne har en forventning om, at Jesus skal komme igen. Denne forventning stammer fra fortællinger i Det Nye Testamente blandt andet lignelsen om De ti brudepiger, som skulle holde sig vågne og være beredte på at møde brudgommen (Mattæusevangeliet kap 25, 1-13).